

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 54/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. apríla 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Timeou Schwarcovou, Pražská 4, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 290/2012 a rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 37 C 290/2012-367 zo 4. februára 2016, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 214/2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 230/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 290/2012 (ďalej len „konanie na okresnom súde“) a rozsudkom okresného súdu č. k. 37 C 290/2012-367 zo 4. februára 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 214/2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 230/2017.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáha v konaní na okresnom súde určenia vlastníckeho práva k bytu. Z obsahu ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľky zamietol.

Proti napadnutému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 1 Co 214/2016-144 z 15. februára 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 230/2017 z 18. októbra 2018 odmietol.

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti predovšetkým rozsiahlo zopakovala argumentáciu, ktorú využila aj v konaniach pred všeobecnými súdmi, a teda „... že neexistoval úmysel strán uzatvoriť kúpnu zmluvu, a že žalobkyňa konala v omyle, spočívajúcom v tom, že ide o zmluvu, ktorou sa zabezpečuje pôžička poskytnutá žalobkyni za účelom úhrady jej dlhov na Bytovom hospodárstve.“.

Sťažovateľka vytyka postupu krajského súdu najmä to, že krajský súd ako „Odvolací súd sa však objasňovaniu tvrdení žalovanej o absencii vôle a možnom omyle vôbec nezaoberal a nevykonal dôkazy, ktoré tieto tvrdenia mohli potvrdiť.“. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka rozsiahlo sumarizuje, aké dôkazy krajský súd vykonal a ktoré dôkazy a z akých dôvodov sťažovateľka navrhovala vykonať. Sťažovateľka zároveň poukázala na rozdielnosť výpovedí jednotlivých svedkov.

Sťažovateľka vytyka okresnému súdu, ako aj krajskému súdu, že nevykonali ani jeden dôkaz, ktorý navrhla, a že toto konanie žiadnym spôsobom vo svojich rozhodnutiach neodôvodnili. Sťažovateľka zdôraznila, že ani najvyšší súd sa nezaoberal otázkou, prečo nebol vykonaný ani jeden dôkaz navrhnutý sťažovateľkou.

4. *Sťažovateľka odôvodnila porušenie svojich už označených práv takto: „V zmysle základných princípov CSP a to najmä Čl. 2 a v zmysle ust. § 220 CSP považujeme rozhodnutia súdov za nepreskúmateľné a pre žalobkyňu sú nepresvedčivé, čím tieto rozhodnutia súdov považuje za porušenie jej práva na spravodlivý proces, najmä ak súd rozhodol v jej neprospech.*

Nevykonanie ani jedného dôkazu zo strany súdu, ktorý je navrhovaný žalobcom v spore je podľa nášho názoru neakceptovateľný a je v rozpore so základnými princípmi sporového poriadku.“

5. *Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „Ústavný súd vyslovuje, že postupom Okresného súdu Košice II (správne má byť Okresného súdu Košice I, pozn.), Krajského súdu Košice a Najvyššieho súdu v právnej veci o určenie vlastníckeho práva došlo k porušeniu ústavného práva navrhovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a to práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd preto zrušuje rozhodnutie Okresnému súdu Košice II. (správne má byť Okresného súdu Košice I, pozn.), a vec vracia na ďalšie konanie.“*

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. V prechodných ustanoveniach zákon o ústavnom súde (§ 246 ods. 1) stanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon aj na konania začaté do 28. februára 2019. Súčasne podľa § 246 ods. 2 zákona o ústavnom súde právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Keďže sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená pred 1. marcom 2019, ústavný súd v zmysle citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde posudzoval splnenie náležitostí podľa predchádzajúcej právnej úpravy zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“), ktorý všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania upravoval v § 20 ods. 1.

13. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

14. Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon

neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Podľa § 50 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje.

16. Pokiaľ ide o podania urobené v elektronickej podobe do 28. februára 2019 v tom čase účinné ustanovenie § 31a ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. odkazovalo na primerané použitie ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) i na konanie pred ústavným súdom, ak zákon č. 38/1993 Z. z. neustanovoval inak a povaha veci to nevylučovala.

17. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

18. Zákon o ústavnom súde účinný od 1. marca 2019 už obsahuje osobitné ustanovenie § 40 ods. 2 prakticky totožného znenia, podľa ktorého podanie podané v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente je potrebné ústavnému súdu dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente; ak sa dodatočne nedoručí ústavnému súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Ústavný súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

III.

19. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka doručila ústavnému súdu 6. februára 2019 elektronické podanie, ktoré neobsahovalo elektronický podpis. Podľa § 125 ods. 2 CSP v spojení s § 31a ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. bolo v takomto prípade potrebné doručiť podanie v listinnej podobe v lehote 10 dní, t. j. do 16. februára 2019, inak ústavný súd na podanie nebude prihliadať. Sťažovateľka elektronické podanie v zákonom stanovenej lehote nedoplnila. Tie isté podmienky platili od 1. marca 2019 aj podľa citovaného § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd tak na podanie sťažovateľky nemusel prihliadať.

20. Pre nesplnenie podmienky doplnenia neautorizovaného elektronického podania v zákonom stanovenej lehote neprichádzala po 1. marci 2019 v danej veci do úvahy ani výzva na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

21. Citované ustanovenia zákona č. 38/1993 Z. z. a ustanovenia Civilného sporového poriadku tak jednoznačne určujú, že podania vo veci samej urobené v elektronickej podobe musia byť autorizované podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“). Autorizácia sa vykonáva zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou podľa zákona č. 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách). Podanie uskutočnené podľa zákona o e-Governmente je doručené súdu uložením správy, t. j. okamihom, odkedy je správa objektívne dostupná prijímateľovi v jeho elektronickej schránke (§ 32 zákona o e-Governmente). Lehota na doplnenie podania vo veci samej je hmotnoprávna a nie je možné ju predĺžiť (dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku, tiež ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 441. ISBN:978-80-7400-629-6.).

22. Na internetovej stránke ústavného súdu v sekcii „Elektronické služby“ sa okrem linku na formulár na elektronické podanie na začatie konania pred ústavným súdom, ktorým možno iniciovať všetky typy konaní upravených v prvom oddiele siedmej hlavy ústavy patriacich do právomoci ústavného súdu, nachádza aj upozornenie v tomto znení: „Elektronické podanie na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky musí podávajúci podpísať kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP). V prípade, ak podanie podáva právny zástupca v mene svojho klienta, je potrebné, aby splnomocnenie právneho zástupcu, ktoré má tvoriť prílohu podania, bolo už pred priložením k formuláru podania podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP) klienta. Ak klient nemá kvalifikovaný elektronický podpis, možno splnomocnenie doručiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky buď v elektronickej podobe vykonaním zaručenej konverzie jeho podpísaného originálu z listinnej podoby do elektronického dokumentu alebo doručiť podpísaný originál splnomocnenia v listinnej podobe poštou, prípadne osobne.“

23. Ústavný súd tiež konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní zistil, že podanie sa vyznačuje nedostatkom odôvodnenia, ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie (nedostatočná argumentácia, nesprávne formulovaný petit), čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014). Elektronickému podaniu tak chýba ústavnoprávne relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec pre ústavný prieskum napadnutého postupu všeobecných súdov (I. ÚS 102/2019).

24. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína

konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

25. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že ústavná sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí ustanovených zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2019